

[Αρχή Σελίδας 1]

ΤΑΞΗ	Γ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ	ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	5/04/2026

Κείμενο I

Το σκοτεινό σύμβολο της κοινωνικής αταξίας

Οι συμμορίες ανηλίκων, όλο και πιο δραστήριες, πιο επιθετικές, μοιάζει να μεταμορφώνονται σήμερα σε σύμβολο και μέτρο των αρνητικών κοινωνικών αλλαγών που βλέπουν οι άνθρωποι να συντελούνται, σε ένα ανησυχαστικό μοτίβο αντικανονικότητας και αταξίας. Συμβαίνει σχεδόν σε όλες τις γειτονιές. Παρέες εφήβων που αποπνέουν αρρενωπή ορμή, τσαμπουκά και υπεροψία εφορμούν σε άλλους εφήβους και τους τρομοκρατούν, τους γρονθοκοπούν, τους ληστεύουν, τους μαχαιρώνουν, καμιά φορά ασελγούν πάνω τους, συχνά βιντεοσκοπούν και αναρτούν το ανδραγάθημα στα κοινωνικά δίκτυα ώστε να δρέψουν δάφνες.

Η ροπή στη βία ωριμάζει μέσα στην ομάδα και τροφοδοτείται από τον ενθουσιασμό της παράβασης, την έξαψη της βιαιοπραγίας, από τη συγκίνηση που γεννά η κυριαρχία πάνω στον άλλο, το σαδιστικό άρμεγμα του αλλότριου τρόμου, η ανατριχίλα της κακόβουλης πράξης που πολλαπλασιάζει τις ηδονικές ανταμοιβές του κακού. Για μια Ελλάδα σχετικά ασυνήθιστη στο τυπικό δυτικό φαινόμενο, δεν είναι λίγοι οι 1.544 ανήλικοι συλληφθέντες για ληστείες και κλοπές, οι 328 ανήλικοι συλληφθέντες για σοβαρές σωματικές βλάβες –πάντα σε βάρος εκατοντάδων ανηλίκων–, οι 20 συμμορίες με οργανωμένη δράση: εισβολές σε σπίτια, κλοπές αυτοκινήτων, ληστείες, πορνογραφία, οπλοχρησία, εμπορία ουσιών, εκβιασμοί, αρπαγές. Μόνο μέσα στους πρώτους οκτώ μήνες του 2023.[...]

Ανήλικοι κατά ανηλίκων. Δεν είναι πάντα παιδιά ευάλωτων ρημαγμένων οικογενειών, θύματα κακοποίησης, έφηβοι με χαμηλή αυτοεκτίμηση, κακές σχολικές επιδόσεις· παιδιά που έχουν εσωτερικεύσει την ταμπέλα του κακού παιδιού ή το στίγμα του απροσάρμοστου και πλέον συμπεριφέρονται αναλόγως, βιαιοπραγώντας και κλέβοντας από τους άλλους εκείνο που δεν κατέχουν. Παρανομούν και από πλήξη ή από αδυναμία ελέγχου παρορμήσεων και συναισθημάτων, από ανικανότητα επίλυσης προβλημάτων. Ή ίσως, επειδή λείπουν οι ισχυροί δεσμοί με την οικογένεια και το στενό περιβάλλον, που θα τους υποχρέωναν να

[Αρχή Σελίδας 2]

ακολουθούν κανόνες. Επειδή έχουν εκφυλιστεί οι οικείοι θεσμοί σε απρόσωπους μηχανισμούς, που λειτουργούν με αποξενωτικές ρουτίνες και αυτοματισμούς. Επειδή έχουν ξεθεμελιωθεί οι κοινές ταυτότητες, ή διότι απουσιάζουν τα φιλόδοξα σχέδια και οι μεγάλες ιδέες. [...]

Όχι μόνοι. Το πισωπάτημα στο περιθώριο αφήνει ένα κενό που η ομάδα έρχεται να καλύψει. Είναι αυτή που τους μεί, ενίοτε με σκληρές δοκιμασίες, στην οργανωμένη βία, αλλά και εκείνη που τους παρέχει τη συντροφικότητα η οποία διαχέει την ευθύνη και απενοχοποιεί την παραβατική συμπεριφορά, την αναγνώριση, μια ταυτότητα, την αίσθηση ότι ανήκουν κάπου, ότι είναι σημαντικοί, ότι τους λογαριάζουν, τους αγαπούν. Εκεί και στο Διαδίκτυο μοιάζει να οικοδομούν με το καμίνι του αίματος, τον εξερεθισμό του κάθε κυττάρου, το σύμπαν όπου πιστεύουν πως κατέχουν δικαιώματα, απολαμβάνουν ντελίρια και πτήσεις.

[...] Οι γονείς καμιά φορά δεν αντιλαμβάνονται τον εκτροχιασμό τους, ή αρνούνται να αναγνωρίσουν εκείνα που τους προδίδουν, τις εκρήξεις επιθετικότητας, την απώλεια επαφής, την αλλαγή στάσης, τα νέα υποκοριστικά, τα ανεξήγητα υπάρχοντα. Και αιφνιδιάζονται όταν τους καλεί το σχολείο. Ο ένας από τους πυλώνες, που με σχέδιο, ψυχή και ορθές πράξεις, θα έκανε ίσως τη διαφορά.

Απόσπασμα άρθρου δημοσιευμένου στην εφημερίδα Καθημερινή στις 19.11.2023 από την Τασούλα Καραϊσκάκη

Κείμενο II

ADOLESCENCE: ΜΙΑ ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ ΜΙΛΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΗΒΕΙΑ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗ ΣΕΙΡΑ-ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ

Απόσπασμα συνέντευξης που παραχωρήθηκε από την ψυχολόγο και κοινωνική ερευνήτρια Αγνή Μαριακάκη, για να φωτίσει άγνωστες πλευρές της εφηβείας.

(<https://www.ow.gr/empnefsi/adolescence-mia-psixologos-mila-gia-tin-efiveia-me-aformi-ti-seira-fainomeno/>)

– **Γιατί πιστεύετε ότι έχει γίνει χαμός με τη σειρά «Adolescence»;**

Επειδή αναδεικνύει κάτι που όλοι βλέπουμε γύρω μας, δηλαδή την άνοδο της εφηβικής παραβατικότητας, και μιας επιθετικότητας –ψηφιακής ή μη– που μπορεί να φτάνει στα άκρα.

– **Γιατί μας δυσκολεύει τόσο πολύ να κατανοήσουμε και να επικοινωνήσουμε με τους έφηβους;**

[Αρχή Σελίδας 3]

Επειδή για να κατανοήσεις έναν έφηβο, πρέπει να έχεις πρώτα συμφιλιωθεί με τον δικό σου έφηβο εαυτό – κι αυτό δεν είναι εύκολο για κανέναν. Οι περισσότεροι ενήλικες κουβαλάνε μέσα τους έναν έφηβο που δεν τον άκουσαν, δεν τον σεβάστηκαν, δεν τον άφησαν να μιλήσει, να θυμώσει, να κάνει λάθη. Οπότε, όταν βλέπουν μπροστά τους έναν νέο άνθρωπο που διεκδικεί χώρο, αυτονομία, ειδικά με βία και ένταση, αντιδρούν, αντί να αφουγκραστούν.

Μας δυσκολεύει, γιατί ο έφηβος δεν μας χαρίζει τίποτα εύκολα. Ούτε την εμπιστοσύνη του, ούτε την προσοχή του. Δεν απαντά με ναι ή όχι. Απαντά με βλέμματα, σιωπές, ειρωνεία, πόρτες που κλείνουν. Και απαιτεί από εμάς υπομονή, ενσυναίσθηση, ελευθερία και όρια ταυτόχρονα – τέσσερα πράγματα που σπάνια μάθαμε να προσφέρουμε μαζί.

Επιπλέον, ο κόσμος στον οποίο μεγαλώνουν οι σημερινοί έφηβοι δεν μοιάζει με τον κόσμο που ξέραμε. Σήμερα, ο κόσμος είναι ψηφιακός, γρήγορος, υπερφορτωμένος, ασταθής. Κι αν δεν μπορούμε με περιέργεια στο σύμπαν τους, όχι με αίσθημα υπεροχής, θα είμαστε πάντα «εκτός».

– Ποια είναι η επίδραση των social media στην ψυχική υγεία των εφήβων; Μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη βίαιων συμπεριφορών στην εφηβεία;

Βεβαίως. Κι αυτό επειδή ένα smartphone είναι ένα ψυχαγωγικό σύστημα που ανανεώνεται συνέχεια, αγγίζει όλες τις αισθήσεις και ταξιδεύει τη φαντασία χωρίς όρια και χωρίς φραγμούς. Το αποτέλεσμα είναι ότι ένας έφηβος έχει τη δυνατότητα να ξεφύγει από τα αρνητικά και δύσκολα συναισθήματά του στο διαδίκτυο, να ξεχαστεί, να αποφορτιστεί, να εκτονωθεί στα βίντεο του TikTok. Κι έτσι δεν μαθαίνει να «χωρά» τα δύσκολα συναισθήματα, να τα επεξεργάζεται και να τα αντέχει. Παραμένουν ωμά, ανεπεξέργαστα και καταπιεσμένα, και το ξέσπασμά τους θα είναι τότε βίαιο και ανεξέλεγκτο.

Επιπλέον, τα social media έχουν μετατρέψει την εφηβεία σε έναν διαρκή διαγωνισμό δημοτικότητας. Η συνεχής σύγκριση, η ανάγκη για likes, η επιδίωξη να δημιουργούν έναν προσεγμένο εικονικό εαυτό εξαντλούν ψυχικά τα παιδιά. Η συνεχής σύγκριση στην περίοδο της εφηβείας δημιουργεί άγχος και κατάθλιψη. Ο διαδικτυακός εκφοβισμός δεν σταματά στο σχολασμα, ακολουθεί τους έφηβους παντού. Η βία γίνεται περιεχόμενο. Παιχνίδια, challenges, viral σκηνές που περνούν το μήνυμα «δες πόσο δυνατό σε κάνει η σκληρότητα».

[Αρχή Σελίδας 4]

Τέλος, επειδή ο έφηβος μάς καθρεφτίζει. Μας δείχνει τι φοβόμαστε: την αλήθεια, τη ρήξη, το άγνωστο, την ανάγκη για νόημα. Κι αυτό, ναι, είναι άβολο. Αλλά και βαθιά λυτρωτικό, όταν το αντέξεις.

– Ποια προληπτικά μέτρα μπορούν να ληφθούν για την αντιμετώπιση της νεανικής βίας;
Δεν ξέρω αν το ποτάμι γυρίζει πίσω, κι αν είμαστε σε θέση να αντιληφθούμε ότι η τεχνολογία εύκολα γίνεται εθιστική, διαβρώνοντας τις αξίες και την ανθρωπιά μας λίγο λίγο. Αυτό όμως που σίγουρα μπορούμε να κάνουμε, είναι να φυτέψουμε αντιστάσεις εκεί που μεγαλώνει το κενό. Να δημιουργήσουμε χώρους –στο σχολείο, στην οικογένεια, στις παρέες– όπου τα παιδιά θα μπορούν να μιλούν για ό,τι νιώθουν πριν χρειαστεί να φωνάξουν μέσα από τη βία.[...] Γιατί η βία τρέφεται με την αποξένωση, και προλαμβάνεται με τη σχέση.

Κείμενο III

Βασίλης Παπαθεοδώρου, «Το ημερολόγιο ενός δειλού»

Το ημερολόγιο ενός δειλού περιστρέφεται γύρω από δύο κεντρικά πρόσωπα σε μια ιστορία bullying, τον Θοδωρή (το θύμα) και τον Νίκο (τον θύτη). Τα δύο παιδιά ήταν συμμαθητές στη Β΄ Γυμνασίου στην Αθήνα, όπου ο Νίκος και η παρέα του είχαν κάνει τη ζωή του Θοδωρή πολύ δύσκολη. Το νεανικό μυθιστόρημα σκιαγραφεί με τον πιο παραστατικό τρόπο καθημερινές καταστάσεις, τις οποίες βιώνουν όλο και περισσότερα παιδιά. Πρόκειται για μια κατάδυση στην ψυχολογία των εφήβων, μια εξερεύνηση των πιο σκοτεινών πτυχών του μυαλού τους και των συμπεριφορών τους.

Την Παρασκευή που έκλεισε το σχολείο για διακοπές ήμουν πολύ ευχαριστημένος και ανακουφισμένος που δεν θα πήγαινα για δύο εβδομάδες σχολείο, που δεν θα ήμουν αναγκασμένος να έχω να αντιμετωπίσω όλα αυτά που αντιμετώπιζα κάθε μέρα. Για δύο εβδομάδες θα ασχολιόμουν με τα δικά μου, μπορεί και να πήγαινα με τους γονείς μου καμιά βόλτα –κάνα σινεμά. Γιούπι!!

Έκανα join στο γκρουπάκι του Facebook της 2ας Γυμνασίου, όπου παιδιά από όλα τα τμήματα ανέβαζαν φωτογραφίες, έλεγαν σαχλαμάρες και γελούσαν, άλλα σχολίαζαν, άλλα έκλειναν ραντεβού να βρεθούν μέσα στις γιορτές. Αποφάσισα και εγώ να βάλω μία φωτογραφία δικιά μου το Σάββατο το απόγευμα από την έκτη δημοτικού. Είδα και τις άλλες που ανέβασαν οι άλλοι που έκαναν γκριμάτσες, που έπαιρναν αστείες πόζες, που γράφονταν αστεία σχόλια και ήθελα να πάρω και εγώ μέρος σε αυτό. Σαν ένα μεγάλο πάρτι μου φαινόταν. Καιρός να πάρω και εγώ μέρος σε ένα πάρτι, έστω και στο Facebook.

Εντάξει η φωτογραφία είχε την πλάκα της, δεν ήταν γελοία, δε θα ανέβαζα άλλωστε ποτέ τίποτα τέτοιο, αλλά ήταν χαριτωμένη. Από τις σπάνιες δηλαδή οι φωτογραφίες που είχα βγει κάπως καλός.

[Αρχή Σελίδας 5]

«Niceric, bro», ήρθε το πρώτο σχόλιο μαζί με like, από τον Κώστα, τον παλιό μου φίλο, από το προηγούμενο σχολείο.

«Ωραίο μοσχάρι», είδα σε κάποια στιγμή να γράφει ένα σχόλιο ο Σταμάτης.

Δεν με πολυτείραξε, είχα δει κι άλλα πειράγματα να γίνονται σε άλλες φωτογραφίες.

«Brobro, χοντροbro», έγραψε και ο Πάνος. Αρχισα να αγχώνομαι κάπως.

Και αμέσως μετά μπήκε και ο Γόλιος με το σχόλιό του.

«Ο ποιο αντιπαθητικός σιμαθητής. Καλύτερα να ψώφαγαι».

Και τότε έγινε αυτό που είχα ξεχάσει, αυτό για το οποίο με είχαν προειδοποιήσει ο μπαμπάς και η μαμά.

Έμπαιναν διάφοροι, όχι μόνο συμμαθητές, αλλά και από άλλες τάξεις, μικρότεροι και μεγαλύτεροι, άγνωστα σε μένα παιδιά. Πολλά δεν ήταν καν στο σχολείο και έβαζαν σχόλια, κάνοντας like ο ένας στο σχόλιο του άλλου.

«sixamemosgliftis».

«ψόφα επιτέλους».

«τον αντιπαθώ».

«και εγω».

«kaiego». [...]

«θα σε σπασουμει στο ξύλο χοντρέ αμα σε βρούμαι μπροστά μας».

Είχα τρομοκρατηθεί. Σηκώθηκα από την καρέκλα μου και πήγα στο παράθυρο. Σήκωσα τις κουρτίνες και προσπάθησα να δω κάτω, στο δρόμο, στις σκοτεινές γωνιές του τετραγώνου, αν κάποιοι είχαν έρθει για να με σπάσουν στο ξύλο. Άκουγα τον ήχο από τις ειδοποιήσεις για νέα σχόλια που έρχονταν. Τόλμησα να κοιτάξω ξανά την οθόνη, και είδα ακόμη και παλιούς συμμαθητές, περσινούς, που είχαμε καλή σχέση και δεν με πείραζαν να εύχονται να πεθάνω από καρκίνο, να λένε πως είμαι το πιο μισητό πλάσμα στη γη, πως είμαι το σούπερ καρφί του σχολείου. Εγώ που δεν είχα πει ποτέ τίποτα για κανέναν, ούτε και θα έλεγα ποτέ. [...]

Άρχισα να κλαίω. Δεν με έβλεπε και κανείς έτσι στα σκοτεινά που ήμουν, ούτε με άκουγαν οι γονείς μου από μέσα. Πώς θα ζούσαμε αυτόν τον εφιάλητη; Πώς θα ξαναπήγαίνα σχολείο; Τι κακό είχα κάνει σε τόσα άτομα; Έπρεπε να μιλήσω με τους δικούς μου, να με αλλάξουν σχολείο τώρα τις γιορτές, να με στείλουν στο δημόσιο. Δεν άντεχα άλλο. Δεν άντεχα άλλο. Δεν αντέχω πια! Έτρεξα να ξαπλώσω στο κρεβάτι μου, έβαλα το κεφάλι κάτω από το μαξιλάρι, δεν ήθελα να βλέπω άλλο την ανοιχτή οθόνη...

Βασίλης Παπαθεοδώρου (ελαφρά διασκευασμένο απόσπασμα)

Παρατηρήσεις

ΘΕΜΑ Α.

Α. Να συντάξετε μια περίληψη 60-70 λέξεων για τις τρεις τελευταίες παραγράφους του **Κειμένου 1**, παρουσιάζοντας την άποψη της συντάκτριας σχετικά με τα αίτια και τις κοινωνικές διαστάσεις της νεανικής παραβατικότητας.

Μονάδες 20

[Αρχή Σελίδας 6]

ΘΕΜΑ Β.

B1. Να σημειώσετε ΣΩΣΤΟ ή ΛΑΘΟΣ για καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις, σύμφωνα με το νόημα των **Κειμένων 1 και 2**.

Κείμενο 1

1. Οι ανήλικοι που εντάσσονται σε συμμορίες προέρχονται αποκλειστικά από οικογένειες με σοβαρά κοινωνικά προβλήματα.
2. Οι ομάδες συνομηλίκων παρέχουν στους ανήλικους παραβάτες αίσθηση ταυτότητας και αποδοχής, απενοχοποιώντας τη βίαιη συμπεριφορά.
3. Η απουσία ισχυρών οικογενειακών δεσμών και η αποδυνάμωση των θεσμών συμβάλλουν στην αύξηση της νεανικής παραβατικότητας.

Κείμενο 2

4. Τα social media συμβάλλουν στην αύξηση της εφηβικής βίας, καθώς δημιουργούν ένα περιβάλλον συνεχούς σύγκρισης και πίεσης.
5. Οι έφηβοι έχουν μάθει να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τα δύσκολα συναισθήματά τους χάρη στο διαδίκτυο.

Μονάδες 10

B2. Στην τρίτη παράγραφο του **Κειμένου 1** επιλέγεται ως τρόπος ανάπτυξης η αιτιολόγηση. Να καταγράψετε τα σχετικά χωρία και να αιτιολογήσετε την πρόθεση της συντάκτριας.

Μονάδες 10

B3. · εισβολές σε σπίτια, κλοπές αυτοκινήτων, ληστείες, πορνογραφία, οπλοχρησία, εμπορία ουσιών, εκβιασμοί, αρπαγές. Να αιτιολογήσετε τον ρόλο του ασύνδετου σχήματος στη δεύτερη παράγραφο του **Κειμένου 1**.

Μονάδες 5

B4. "Το πισωπάτημα στο περιθώριο αφήνει ένα κενό που η ομάδα έρχεται να καλύψει". Να βρείτε την αναφορική πρόταση, να την χαρακτηρίσετε και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 4

B5. Το **Κείμενο 2** αποτελεί απόσπασμα συνέντευξης. Να επισημάνετε δύο γλωσσικές επιλογές που επιβεβαιώνουν την παραπάνω διαπίστωση και να εξηγήσετε τη λειτουργία τους στο κείμενο.

Μονάδες 06

ΘΕΜΑ Γ.

[Αρχή Σελίδας 7]

Πώς διαγράφεται η σκληρότητα του σχολικού εκφοβισμού μέσα στο απόσπασμα που σας δίνεται ; (Κείμενο 3). Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας βρίσκοντας ταυτόχρονα και 3 κειμενικούς δείκτες .Ποιες σκέψεις και συναισθήματα σας προκάλεσε η ανάγνωση του κειμένου ;

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ.

Δ. Με αφορμή τα φαινόμενα της νεανικής παραβατικότητας και της εφηβικής βίας που αναφέρονται στα **Κείμενα 1 και 2**, καλείστε να εκφωνήσετε μια ομιλία σε σχολική εκδήλωση με θέμα: «Νεανική παραβατικότητα: Αίτια και τρόποι αντιμετώπισης». Στην ομιλία σας να αναπτύξετε τους βασικούς παράγοντες που οδηγούν τους εφήβους σε βίαιες και παραβατικές συμπεριφορές και τους τρόπους με τους οποίους η οικογένεια και το σχολείο μπορούν να συμβάλουν στην πρόληψη και την αντιμετώπιση του φαινομένου. (400 λέξεις)

Μονάδες 30